

Koliko ste spremni za otkaz?

Otkaz je ono što se događa samo drugima, zar ne? Ako ne kasnite na posao, marljivo radite i na vrijeme izvršavate svoje zadatke, kako biste mogli dobiti otkaz? Imamo li kontrolu nad situacijom?

Piše: Olga Štajdohar Pađen, dipl. ing.

U VREMENIMA SPAJANJA TVRTKI, PREUZIMANJA i stečaja, stalnog rezanja troškova i smanjene socijalne sigurnosti radnika, otkaz je događaj nad kojim imamo manju kontrolu nego što mislimo. A ako već nemamo kontrolu, trebali bismo raditi na tome da imamo barem izbor.

Što znači biti spreman za otkaz? Možete li u roku od sat vremena očistiti ladice, ormare i računalo od svojih osobnih stvari i napustiti ured točno znajući koji vam je sljedeći korak i gdje ćete potražiti novo radno mjesto?

Ako ne, znači da niste spremni za otkaz. Evo što činiti!

JE LI VAŠ ŽIVOTOPIS UVIJEK SPREMAN?

Životopis, *curriculum vitae*, CV. Stranica ili dvije koje potencijalnom poslodavcu daju dovoljno podataka da poželi pozvati vas na razgovor za posao.

Ako ga niste dirali od kad ste došli na sadašnje radno mjesto, vjerojatno imate puno toga za dopuniti. Što sve staviti u CV? Odgovor je, sve što ide vama u prilog. Svi tečajevi koje ste pohađali, konferencije kojima ste nazočili, vještine koje ste stekli, diplome, certifikati, promjene u odgovornostima i ovlaštenjima na radnom mjestu.

Stalno upotpunjavajte svoj CV novim podacima. Ako ste sudjelovali u organiziranju telekonferencije ili kongresa, ili nekog drugog projekta u okviru vaše tvrtke, dodajte to u svoje vještine. Ne morate formalno biti imenovani članom tima a da ste ipak odradili dobar dio posla i na tom projektu puno naučili.

Neka vas ne brine ako vaš CV naraste na preko dvije stranice koliko se preporučuje kao maksimum kod prijave za posao. Kad budete pisali prijavu za konkretan posao, prilagoditi ćete ga onome što se traži i odbaciti sve što za to radno mjesto nije bitno.

JESTE LI SPREMNI ZA BRZU EVAKUACIJU?

Mogli bismo to nazvati sindrom hrčka i sindrom puštanja korijenja. Svi smo tome skloni. Teško bacamo stvari i lako pretvaramo svaki prostor u svoj osobni kutak.

Zamislite da sutra iz nekog razloga ne dođete na posao, a vaši kolege moraju hitno pronaći određene podatke u vašem radnom stolu, ormaru, računalu. Crvenite li se na samu pomisao kako bi se snašli i što bi sve tu pronašli?

Promotrite na trenutak svoj radni prostor i upitajte se “Što bih odavde ponijela sa sobom?” Odvojite poslovne i osobne stvari i pazite da ovih drugih ne bude previše.

Ima još jedna stvar koju ponesite sa sobom ako morate otići – posjetnice ljudi s kojima ste komunicirali tijekom svih tih godina. To je vaš zlatni rudnik i brza linija prema drugom radnom mjestu.

KOLIKO STE FINANCIJSKI STABILNI?

Ovo je možda najteže pitanje. Koliko ste osobno vi i vaša obitelj financijski stabilni? Koliko ste opterećeni kreditima, koliko imate dugova po kreditnim karticama, jeste li stalno u minusu na tekućem računu? Što se događa kad vam plaća zakasni koji dan i što bi se dogodilo da je nema dva tjedna ili dva mjeseca?

Jednom riječju, koliko ste plaća udaljeni od bankrota?

Nadalje, znate li koji je to minimalni iznos koji trebate za pokrivanje osnovnih troškova – režije, hrana, prijevoz, zdravstvene usluge i imate li uštedeni i na sigurno spremljeni barem šestomjesečni taj iznos?

Otkaz, bez obzira na uzrok i način na koji ste ga dobili, dovoljno je stresan sam po sebi, a ako vas gubitak posla istoga trena baca na rub egzistencije, pritisak bi mogao ugroziti i vaše zdravlje i sposobnost da pronađete novi posao.

Pošteno sagledajte svoju financijsku situaciju i ukoliko nije dobra, napravite plan kako je poboljšati. Ovo će zahtijevati izvjesne žrtve – pojačanu štednju i odricanje od nekih stvari na koje ste navikli, ali u nestabilnim vremenima dovesti se u financijski stabilno stanje vrijedi svakog truda.

IMATE LI PRIPREMLJEN PLAN?

Prođite u mislima kroz scenario “Ostala sam bez posla”. Što ćete učiniti sljedeće? Sjediti satima u šoku, dobro se isplakati, vrištati, nazvati prijateljicu i njoj se izjadati na ramenu? Sve je to u redu, ali što dalje? Znate li gdje je zavod za zapošljavanje u vašem gradu, imate li pripremljen popis tvrtki kojima biste se obratili, popis ljudi koje možete zamoliti za pomoć?

Razgovarajte s obitelji i prijateljima, zajednički razmotrite pitanje “Što ako ostanem bez posla, što ako ti ostaneš bez posla”, koji su osjećaji vezani uz to i kakva bi vam podrška trebala?

Što ćete s iznenadnim viškom vremena? Možda je to prilika za radove po kući koje stalno odgadate, za tečaj orijentalnog plesa koji vam se do tada nikako nije uklapao u raspored ili da preuzmete ulogu predstavnika stanara u vašoj zgradi?

Svakako budite član strukovnih udruga i družite se s drugim tajnicama – one će znati koja odlazi u mirovinu, koja na porodijski, a koja zajedno sa šefom koji je promoviran na višu funkciju u tvrtki.

ZNATE LI SVOJA PRAVA?

Znate li što piše u Zakonu o radu, vašem kolektivnom

ugovoru i pravilniku o radu vaše tvrtke? Znate li koliki vam je otkazni rok i pod kojim uvjetima imate pravo na otpremninu? Moraju li vam prvo ponuditi drugo radno mjesto ili prekvalifikaciju? Znate li koliko sati dnevno tijekom otkaznog roka imate pravo izbivati s posla jer tražite novi?

Provjerite kolike su naknade za nezaposlene i koje još beneficije nezaposleni imaju. Istražite koje usluge daje zavod za zapošljavanje, koji se besplatni seminari nude za nezaposlene i slično.

Ako unaprijed znate li gdje tražiti informacije, lakše ćete ih pronaći ako zatreba.

VJEŽBAJTE TRAŽENJE POSLA

Najbolje vrijeme za traženje posla je dok vam još nije potreban. Stalno pratite krajičkom oka oglase u novinama i na Internetu. Što se traži, što se nudi, koje su to tvrtke, kako su sastavljeni oglasi? Kakvi su trendovi u zahtjevima za vašu profesiju? Tajnice su nekada morale znati stenografirati, danas je važnije da se snalaze s excel tablicama i bazama podataka.

Dobra je ideja nekoliko puta godišnje izabrati neki od natječaja i prijaviti se. Ako vas pozovu na razgovor, spremite se i otidite. Nemate što izgubiti. Tijekom razgovora jasno dajte do znanja da imate posao i da ste zadovoljni njime, ali da želite biti u tijeku i vidjeti što se nudi pa ne bi trebalo biti ljutnje ni sa čije strane.

A tko zna, možda to što se nudi bude dovoljno izazovno da poželite i promijeniti radno mjesto.

ŠTO AKO SE DOGODI

Sam otkaz se rijetko događa iznenada, onako kao na filmu – jednog lijepog jutra bezbrižno ušćete u svoj ured i na stolu nađete rješenje o otkazu. O određenim događajima, kao što su reinženjering i *downsizing*, stečaj, spajanje ili preuzimanje, će se šušcati mjesecima unaprijed. Znači, nemate izgovor za nepripremljenost.

Ako ste dobro odradili prethodne korake, preostaje vam postupiti po svom planu. Ipak, plan je jedno, a stvarnost drugo. Vaše tijelo je naviklo na određeni ritam buđenja, ustajanja i odlazanja na posao i prekid može doživjeti kao fizički šok. Moglo bi vam se dogoditi da ostanete cijeli dan u pidžami, odgledate sve serije i sapunice na televiziji, visite satima na telefonu ili se prečesto nađete pred otvorenim hladnjakom. Jednom riječju, da zaglibite u ono što zovemo depresija.

Napravite plan za svaki sljedeći dan, iskoristite poklonjeno slobodno vrijeme, neće to trajati vječno.

Kad tražite posao nemojte se ograničiti samo na novinske oglase i Internet. Javite se lovcima na glave, agencijama za zapošljavanje, obavijestite prijatelje i susjede, nikad ne znate koji vaš poznanik zna nekoga tko upravo ne zna gdje naći nekoga poput vas.

Volontirajte! Volontiranje je odličan način za upoznavanje novih ljudi i stjecanje novih vještina. A u vašem životopisu puno bolje zvuči da ste dva mjeseca dežurali na telefonu udruge za zaštitu potrošača nego sjedili kod kuće i krpali čarape. Isto tako, ne tražite posao samo u svojoj struci – i hobi može postati zanimanje.

I na kraju, možda zaključite kako je otkaz jedna od boljih stvari koja vam se u životu dogodila. □

Znate li što piše u Zakonu o radu, vašem kolektivnom ugovoru i pravilniku o radu vaše tvrtke? Znate li koliki vam je otkazni rok i pod kojim uvjetima imate pravo na otpremninu? Moraju li vam prvo ponuditi drugo radno mjesto ili prekvalifikaciju? Znate li koliko sati dnevno tijekom otkaznog roka imate pravo izbivati s posla jer tražite novi?